

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Egyesült „Felső Torontál” és „Kikindai Közlöny”.

P O L I T I K A I L A P

Megjelenik hetfőn, szerdán, pénteken és vasárnap.

Nemzeti feladatok.

Nagy-Kikinda, 1897. okt. hó 23.

A társadalom nemzeti feladatai Dél-magyarországon cím alatt jelent meg dr. Szentkláray Jenő esanád székeséptanári kanonok, tudományos akadémiai tagnak az a beszéde, melyet Temesvárott a józsef-és erzsébetvárosi társaskör megnyitó ünnepélyén tartott. Ez a hangya szorgalmu tudós, aki nem egy mélyreható munkájával gazdagította hazánk történetének irodalmát s akinek műveiben mindenütt a hazafiság tiszta érzelmeinek melegét látjuk szétáradni, szükségét érezte annak, hogy ebben a kis munkában rámutasson Dél-magyarország régi és mai társadalmi életére. Rámutat arra, hogy Temes megye, a szörényi Bánság, Krassó, Keve, Torontál-megye milyen kiváló helyei voltak Magyarországnak s hogy ezekben a megyékben a legjobb hangzásu magyar családok alkották a magyar társadalmat, melyet tönkre tett, elsöpört a mohamedánuság áradata. De ez az áradat nem bántotta és nem semmisítette meg a magyarság nyelvét és nemzetiségét.

„Nem a félhold uralma — írja a kitűnő tudós — de az a félszázadot meghaladó időszak volt Délmagyarországra disztelen és végzetes, mely 1716-tól 1779-ig Ausztria zsákmányává tette és az anyahaza kebléről leszakította ezt az országrészt. Ekkor vesztett ki e vidékről az erdélyi fejedelmek alatt szépen föllendült magyar nemzeti irányzat. E terület „Temesi Bánság” elnevezéssel osztrák tartománynyá alakítva, teljesen elidegenítette Szent István osztatlan koronájától s német szellemben, osztrák törvények, osztrák és cseh szokások szerint idegenektől kormányoztassék. 26,000 négyzetkilométernyi mezőségek és szántóföldeket, hajdan mind magyar nemesi családok birtokát, rideg részvétlenséggel eltulajdonosították és a törvényszékeknek: királyi rendelettel megtiltották, hogy a jogos tulajdonát kereső magyar nemességtől bármi birtokpereket elfogadjanak. E földeket aztán osztrák, német, bajor, tiroli, francia, cseh, morva, szerb, bolgár és oláh bevándorlóknak adományozták, akiket Magyarország adójából, de Magyarország tudta és beleegyezése nélkül gazdag kényelemben telepítettek le. Magyar ember egy talpalatnyi földet sem kaphatott és földönfutóvá lett saját hazájában. Egy hivatalba sem tetek magyart; ezen idő alatt egyetlen magyar püspököt vagy kanonokot ki nem neveztek; tanítókká obsitos osztrák káplánok, őrmesterek és német kézművesek lettek téve.

1779-ben a déli megyék az anyaországhoz vissza kapcsolódtak, a vármegyék lettek az alkotmány sáncái s az itt elnyomott nemzeti szellem ébresztői is.

A tudós történetész felkiált: „Ha tehát Délmagyarországot történelmi alapon restaurálni kívánják, azt a mindent átható és mindent betöltő magyar nemzeti szellemet kell társadalmunkban fejlesztenünk, mely hajdan különféle népfajokat lelki és érzelmi kapcsolattal a hazához és annak égise alatt a magyar nemzethez fűzte, a magyar nemzettel nemcsak egyesítette, de vele egészen el is vegyítette.

Meg is mondja erre nézve az irányt, eszközöket és gondolatokat; kimondja Kölcseyvel, hogy aki a magyar nyelvért nem buzog, a hazáért és nemzetért áldozatokra kész lenni nehezen fog. Szükségesnek tartja ezért és kívánja, hogy Délmagyarországon a közoktatásnak mindenütt magyarnak kellene lenni. Magyar nyelvter-

jesztő egyetemek, magyar színházak létesítését óhajtja, vissza kell állítani Délmagyarország történelmi térképét az elpusztított magyar történelmi helynevek föllevenítése által. Az idegen hangzásu családnevek tömeges megmagyarosítását szükségesnek mondja. Építészeti remekeink, műtárgyaink gondozását, különösen Hunyadi János temesvári várkastélyának kulturális célra való átvételét, a külön magyar egyházi liturgiát. Lelkesedéssel írja: Zendüljenek újra templomainkban azok az elragadó szent énekek, melyekkel őseink a Mindenhatót imádták és boldog nagyasszonyunk előtt áhitatukat kiöntötték. Ezt meg kell követelni minden plébánia-templomban: de meg kell követelni különösen Délmagyarország főtemplomában, a csanádi püspöki székesegyházban, mely anyja és mintaképe az idők.

Nagyon helyesen, mert mint értesítve vagyunk, a csanádi püspök, székesegyházban évenként mindössze kétszer vagy háromszor lehet magyar szent beszédet hallani. Talán most, amikor a csanádi első püspöknek, Gellértnek, a legjobb uralkodó szobrot emeltet, Gellért utódai ezen az érthetetlen gyakorlaton változtatni elérkezettnek látják az időt.

Szükségesnek tartja a magyar társaskörök létesítését, a társadalmi, erőknél nemzeti célokra való tömörülését.

Örömmel üdvözljük a tudós főpapot, ki temesvár utcai és tereinek megmagyarosítási munkáját kezdeményezte és befejezte: kiben a hazaszeretetének az a melege nyilatkozik meg, melyről egykor híres volt a magyar klérus s a ki disze nemcsak egyházmegyéjének, de Magyarország tudományosságának is.

El is várjuk szent Gellért jelenlegi utódjától, a csanádi hazafias püspöktől, hogy hatalmának egész súlyával, hazaszeretetének teljes intenzivitásával közre hat Dél-Magyarország magyar társadalmának nemzeti szellemében való regenerálási munkájában; ami annál szükségesebb, mint-hogy vannak jelek, nem hiányoznak tények, melyek ily irányu föllépését szükségessé teszik.

B. F.

H I R E K.

Nagy-Kikinda, 1897. okt. hó 23.

A magyar nyelv s a szerb püspök. Torontál vármegye tanfelügyelősége átiratban értesítette a temesvári g. k. szerb egyházmegyét, hogy a hatáskörébe tartozó béga-szentgyörgyi, szerb-cernyi, mokri, arasi és mellencei g. k. szerb hitfelekezeti iskolákban nem fordítanak valami nagy gondot a magyar nyelv tanítására. Az egyházmegye iskolai bizottsága ennek következtében folyó hó 20-án Popovics Nikánor püspök elnöklése alatt ülést tartott s a mai napon értesítette a tanfelügyelőséget, hogy az említett iskolákban fennálló hiányok megszüntetését, különösen pedig a magyar nyelv hiányos előadásának pótlására vonatkozó intézkedését elhatározta, a menyiben az illető tanítókat szigoruan fogja utasítani, hogy a magyar nyelv oktatására nagyobb súlyt fektessenek és a fennálló tantervben előírt anyag alaposan ki-merítsék. A bizottság egyuttal elhatározta, hogy körözvényvel felhívja az egyházmegye több tanítóját és tanítónőjét is, hogy több gondot fordítsanak a magyar nyelv tanulmányozására.

Változás a kir. törvényszék területén. A magyar királyi miniszterium, folyó évszeptember hó 30. napján tartott tanácsai

ban, az 1890. évi XXIX. törvények 2 §-a alapján törvénykezési tekintetben a nagy-kikindai királyi törvényszék kerületében lévő török-kanizsai királyi járásbíróshoz tartozó Ferenc-szállás községet az ugynevezet királyi törvényszék kerületében lévő nagy-szent-miklósi királyi járásbíróshoz mint telekkönyvi hatóság, továbbá a nagy-beeskereki királyi törvényszék kerületében lévő nagy-beeskereki királyi járásbíróshoz tartozó Német-Szárcsa és Román-Szárcsa községeket ugyanezen törvényszék kerületén belül a módosi királyi járásbíróshoz mint telekkönyvi hatóság, a nagy-kikindai királyi törvényszék kerületében lévő nagy-kikindai királyi járásbíróshoz tartozó Karlova községek a nagy-beeskereki királyi törvényszék kerületében lévő török-beesei járásbíróshoz mint telekkönyvi hatóság területéhez, végül a nagy-beeskereki törvényszék kerületében lévő török-beesei járásbíróshoz tartozó Topolya (Novoszeló pusztával) és Nagy-Bikács községeket a nagy-kikindai törvényszék kerületében lévő nagy-kikindai járásbíróshoz, telekkönyvi tekintetben pedig a nagy-kikindai királyi törvényszék mint telekkönyvi hatóság területéhez csatolta át Ezen rendelet 1898. évi január hó 1-5 napján lép hatályba.

Ujabb fordulat. A n-kikindai polgári leányiskola még csak négy éve áll fenn, de a furábbnál furább dolgok egymást érik itten. Építenek a részére új hajlékot, nem építenek. Felmondtak Iszakovicsnak, öt évre újabb szerződést kötöttek vele. Be-csukják az iskolát!...? Itt göcsöt kapott a tudósító a nevetéstől, mert a városi tanács a becsukás vigjátékát remekül játszotta. Végül sikerült t. i. S t e i n b a c h Antal kir. tanfelügyelővel megérintni, hogy felebbezze már meg a tanács határozatát. Meg is tette tegnap reggel távirati úton. A helyzet tisztázása céljából ki jelenthük, hogy a mig ez történt, Dr. B o g d á n Zsivkó, polgármester, Budapesten járt, a tanfelügyelő pedig N. Beeskerekről táviratozott. Ezzel minden meg van magyarázva.

Hitközségi tanács ülés. A helybeli r. kath. hitközségi tanács vasárnap d. u. 1/2 órakor gyűlést tart, a mikor a kántor választásra vonatkozó teendők meghatározása kerül napirendre. Ugyanitt említjük meg, hogy a rom. kath. kántori állásra eddig tizennégy pályázó jelentkezett.

A környékbeli községek az n lakói, akik a n. kikindai határban is birtokosok, már rég óta felpanaszolja — Nagy-Kikinda városának, hogy dacára annak, hogy ők is fedezik az összes közköltségeket, a legeltetési jogból ki vannak zárva. Jogos sérelmüket már ismételtelen előadták a városnál, — de itt süket fülekre találtak és legfeljebb azzal hitegették őket, hogy majd a legeltetési szabályrendelet elkészítésekor rájuk is figyelemmel lesznek. A németek most, mint halljuk, megelégtettek a sok huzavonattal és tán hiába való várakozást, a miért elhatározták, hogy sérelmüket előadják felsőbb helyen is. E célból egy nagyobb deputáció készül most R ó n a y Jenő, főispánhoz és a belügy-miniszterhez is. Mint értesülünk, a deputáció már a napokban indul el mindkét helyre és el vannak tökéelve, hogy mindent elkövetnek annak a kivására: hogy egyenlő kötelezettségekért, egyenlő jogok is járjanak.

Az első nagy-kikindai zenekar, Granfil Nikica cigány zenekara, a napokban visszaérkezett Londonból, a hol a nyár

folymán húzta a talp alá valót, és most megint a kikindai mulatni vágyó közönségnek áll rendelkezésére.

Takonykór. Lapunk egyik legutóbbi számában foglalkoztunk a városunkban talált takonykórral részletesen. Ez alkalommal neveket nem említettünk, mert hisz többnyire nem oka a tulajdonos, hogy lovata takonykórban szenved. De kárhozaatandó a tulajdonos akkor, ha nagyobb állománya között a beteget hagyja mozogni, ha az elrendelt elkülönítést nem fogantositja, vagy ha a betegség gyanuját nem jelenti be, egyáltalában akkor hogyha gyanus lovaival saját és mások állatait befertőzi vagy annak lehetőségét megadja.

A városi hatóságnak tudomására jutott a napokban, hogy Budisin Gyura 5 gyanus lóval a határban szánt, ide oda jár és hogy e lovak a galadi legelőn egyik félreeső tanyáján tartózkodnak. E lovak, a melyek eltitkolva tartattak, 21-én kiirtattak. Tartózkodási helyükhöz közel nagy lóállományi tanyák fekszenek: a beodrai szerb pap tanyája, Budisin Sándor, Kasztory János, Draxler Lipót (Medák) szállása. Hogyha fellép e helyek bármelyikén a baj, az csak nevezett tulajdonos lelketlen, más vagyonával nem törődő eljárásának lesz köszönhető, a kinek eddig saját könnyelműsége miatt a hatóság már 12 lovat irtott ki takonykór miatt, eltekintve azoktól a betegektől, a melyek állítólag a tulajdonos által eltűntettek. Szükségesnek tartjuk ez esetet felemlíteni, hogy a gazdaközönség óvatos legyen, mert nemcsak a beteg hanem a beteggel érintkezett egészséges állat vagy ember is terjesztheti a bajt s hogy egy könnyelmű ember egy egész község lóállományát befertőzheti gyanús beteg és egészségtelen állataival.

Ló lopás. Szimin Stéva szerb-klárii paraszt gazdának a minap egy kilenc éves kanca lovát egy csikóval és egy négy éves lovát ismeretlen tettesek a legelőről elhajtották. — A csendőrség a lókötők után mindeddig eredmény nélkül nyomoz.

Közönség köréből.

Nyilatkozat.

A „Torontáli Közlöny“ okt. 17 iki számában egy levél alakú közlemény jelent meg tőlem, melynek tartalma azon cikkel szemben foglalt állást, mely felüllem az „Alkotmány“ című lapban megjelent. Minthogy e jelzett cikket magam nem olvashattam, a kik pedig tartalmát velem közölték, azok azt oly színben tüntették fel, a minővel mint utólag értesülök nem birt, s így cikkem nem a valóságos, de a velem közölt tartalomra vonatkozott, most utólagosan szívesen kijelentem, hogy cikkemnek az Alkotmány írójára vonatkozó tartalmát és kifejezéseit visszavonom, úgy azonban, hogy a kitérni akaró katonai állítólagos nyilatkozatával szemben az általam mondottakat most is fenntartom.

Nagy-Kikindán 1897 okt. 22.

Fekete Gyula.

Nyilatkozat.

Azon híresztelésekkel szemben, mint-ha a Dr. Kreszméry Károly gymnásiumi igazgató eljárása miatt a vallás és közoktatásügyi ministernél panaszt emelő protestáns egyházak küldöttségének tulajdonított, már más oldalról is megcáfolt azon nyilatkozatot, hogy „csak is a protestánsok képezik Nagy-Kikinda értelmiségét,“ — én, és plane mint a küldöttség szóoka tettem volna a miniszter előtt: kijelentem, hogy ilyen qualificálhatatlan ostoba, és perfid nyilatkozatot sem a miniszteriumban sem máshol nem tettem, s már azért sem tehettem, mert a kérdéses időben Budapesten voltam ugyan, de más felé lévén hivatalosan elfoglalva, a közoktatásügyi miniszteriumnál járt küldöttségben részt nem vettem; miért is ezen állítást, rosszakaratú kohlománynak nyilvánítom.

Dús Sándor.

A temetkezési egyesület választmányának határozata.

Miután a folytonos ijesztgetés, hogy a feljelenteket átadják az ügyészségnek, eredménytelen maradt és a feljelentők panaszukat vissza nem vonták, a temetkezési egyesület választmányára nagy dologra határozta el magát: elégtételt adott igazgatójának és beszüntette a további vizsgálatot. Midőn ezt tette, nem gondolta meg, hogy határozata jogtalan, hogy ő a vizsgálatot be nem szüntetheti, hanem annak be-

szüntetését csak indítványba hozhatja a közgyűlésnek, mint a melyet e kérdésben az alispáni leirat szerint az utolsó szó illet; fűszerezte ezt pedig oly szavakkal, a melyek legkevésbé emelik a választmány méltóságát és a melyeknek nyilvánvaló célja az volt, hogy egyet üssön a feljelentőkön. Avagy miért került a sok dicséret közé, melylyel az igazgató bokros érdemeit koszorúba fonták, az a kifejezés, hogy a vádak „oktalan szenvedélyből eredetteknek“ találtattak?

Ne higye azonban az érdemdús választmány, hogy eldördült ágyúja, sebet ütött rajtunk. Nem egyebet, mint mosolyt csalt arcunkra kirohanása, mert eszünkbe juttatta azt a jóízű adomát, mikor a vak az épszeműnek a színekről akart előadást tartani.

Az elégtételadásra tehát rossz utat választott a választmány. Ezt másképpen és szebben kellett volna megselekedni. Mit panaszoltunk föl? Felpanaszoltuk azt, hogy az igazgató könnyelműen és az alapszabályokkal ellentétben megengedte a hátralekóknak szokatlan magasságig való felszaporodását, mi által a pénztár zavarba jött és az egylet kénytelen volt váltóra pénzt felvenni, és hogy a hozzá jött feljelentések dacára a pénzbeszedés körül felmerült panaszokat nem vizsgálta meg. Kértük továbbá, hogy a vizsgálat érdekében az igazgató a vizsgálat tartama alatt állásától felfüggesztessék. A hülsen kezelés vádjá sehol sem hangzott el, tehát az ellen védekezni legalább is fölösleges munka.

Mennyire alapos volt aggodalmunk, hogy az igazgató Martin János személye gátlólag, benítőlag foghatni a vizsgálat vezetésére, mutatja az, hogy maga az igazgató legjobban forciorozta a vizsgálat beszüntetését, holott épen neki, saját reputációja érdekében kellett volna követelni a vizsgálat folytatását, hogy így a kezelés pontossága minél eklatánsabban kiderüljön. E helyett az igazgató — ő tudja miért — a politikai biztos indítványával szemben folyton a beszüntetés mellett kardoskodott.

Szerény nézetünk szerint tehát a választmány csak akkor és csak akként adhatott volna igazgatójának elégtételt, ha bebizonyítja panaszaink alaptalan-ságát, azaz ha kimutatja.

1) hogy a hátralekó a jelen év elején nem közelítette meg az 1000 frt-ot;

2) hogy az egylet pénzt váltóra még soha sem vett fel és arra kamatokat soha sem fizetett;

3) hogy az igazgató a beérkezett panaszokat mindig alaposan és igazságosan megvizsgálta;

A választmány jogtalan határozatával szemben mi a panaszlevelünkben előadott panaszainkat fentartjuk és kijelentjük, hogy azokat a vizsgálat folyamán nemcsak hogy nem vontuk vissza, hanem a vizsgálati jegyzőkönyv szerint szaporítottuk is még. Mi csak azt jelentettük ki, hogy az igazgató személyét sérteni nem akartuk, mint a hogy az szándékunkban nem is volt soha; csupán hivatalos eljárását tettük kritika tárgyává, a mi nem csak jogunk, hanem kötelességünk is. Vagy talán Budisinék juhása felelős ama rendetlenségeikért, melyek a temetkezési egyesületben előfordultak?

A tagok részéről beérkezett és a vizsgálat folyamán felmerült panaszokat illetőleg álljon itt a következő, hogy a nagy közönség lássa mely igazság vezette a vizsgáló-bizottságot, mikor jelentését megtette és a választmányt, mikor ezt a határozatot meghozta:

A temetkezési egyesületben a tagdíj járulékok nyugtázása bélyegekkel történik, melyeket a pénzeszedő maga tartozik a tagok könyvecskéibe beragasztani. Kinek hány bélyege van könyvecskéjében beragasztva, annyi temetés után fizetett járulékot. Ha egy tag meghal, a tagok számának megfelelő számú bélyegeket a halálozási kelettel ellátva kiadatnak a pénzeszedőknek, a kik azután minden bélyegért 10 kr tartoznak a pénztárba beszállítani. A bélyeg tehát pénz. A beszedő csak annyikész pénzt szolgáltat be amennyi bélyege hiányzik. Mi természetesebb tehát, mint hogy ezeket a bélyegeket szigoruan kezelni kell, mert hiszen pénzben határozottan kifejezett értéket képviselnek; a pénzeszedésnél pedig a krajcár is összeg.

Már most kérdjük szeretettel az érdemdús választmányt, miként lehetséges az, hogy az egyik tag könyvébe ragasztott bélyegek szerint többet fizetett egy évben mint a másik, s dacára ennek az elsőnek nincs túlfizetése, a másodiknak pedig nincsen hátralekó?

Ha itt csak egy-két bélyegről volna szó, hogyan lehetséges az, hogy Bucklin N. pénzbeszédőnek körülbelül 8 frt ára bélyeg lett kiutalványozva, melyeket azonban nem értékesíthetett? És ha ez a dolog csak „csekély kezelési hiba“ és ha egészen tiszta volna, miért fizette akkor ki az igazgató a saját zsebéből a bélyegek árát, mikor Bucklin vonakodott azt kifizetni?

Ha minden oly nagy rendben volna, akkor hogy lett volna lehetséges az, hogy Meszmann Tamás pénzeszedő átvett 8 frt ára bélyeget, melyeket szintén csak részben „értékesíthetett és melyből 34 frt 80 krt-mivel be nem hajthatta, az igazgató rajta megvett és azután a bélyegeket megsemmisítette?

Kérdjük szeretettel ez érdemekben gazdag választmányt, miért tette meg D o m o k o s Jenő volt vizsgáló bizottsági elnök, ki az igazgatónak nagyon intim barátja volt, a választmányi ülésben azt az indítványt, hogy az egyik pénzbeszédőt, a kinél nem 1-2, hanem 25-30 tagkönyvben rendetlenség konstátálható, a választmány bocsássá (csapja) el?

Mit szolt volna akkor a tisztelt választmány, ha a hátralekó tagok felhasználták volna a rendetlenséget és tagadásba vonták volna tartozásukat? Mert hiszen tehették volna. Ha azoknak, a kinek nincsen elég bélyeg beragasztva, nincsen hátralekók, akkor hogy lehet meghatározni, hogy kinek van hátralekó és kinek nincsen? Talán a plajbászszal vezetett pénzbeszédő naplójából? Hiszen az igazgató úgy sem tudja, ki mivel tartozik, mert tag főkönyv nincsen, a melyben minden tag előírása és lerovása bejegyezve volna, s így teljesen ki van szolgáltatva a plajbászszal vezetett naplónak. Hol van itt a megbízhatóság?

Ha ezek oly csekély dolgok volnának, miért akarta a politikai biztos Müller József tanácsnok e vizsgálatot folytatni? Mi indította Martin János igazgatót arra, hogy a politikai biztossal szemben a vizsgálat beszüntetését szorgalmazza, holott épen neki állott volna érdekében minden panaszt a legapróbb részletekig megvizsgálni, mivel csakis ily úton

lehetett volna konstatálni azt, vajjon alaptalanok-e a panaszok, vagy sem? Mikor csak is akkor nyerhetett volna teljes és fényes elégtételt, ha kiderült volna:

1) hogy Bucklin és Meszmann esetei csak kezelési hibákból származnak;

2) hogy a kevesebb bélyeggel ellátott könyvek birtokosai kevesebbet is fizettek s így hátralekóban vannak;

3) hogy a több bélyeggel ellátott könyvek birtokosai többet fizettek a kelleitnél, s hogy ez javukra elkönyveltették;

4) hogy a könyvekből hiányzó bélyegek meg vannak a pénzbeszédőnél és az azokat a pénztárral szemben mint pénztértéket kezeli és őrzi.

A választmány határozata ennél fogva nem védi az egylet érdekeit és csak akkor birna értékkel, ha az a politikai biztos hozzájárulásától készült volna. Amde éppen ennek ellenkezője áll, s így az semmiképpen sem alkalmas arra, hogy a kedélyeket lecsillapítsa, vagy bennünket álláspontunkban megingasson. Megerősít bennünket álláspontunkban az a tény is, hogy az igazgató az utolsó ülésre ügyvédi képviselőt is vett maga mellé, nyilván azért, mert önmaga is érzi, hogy állításaink megcáfolására sem ő sem a választmányára nem elég erős.

Nagy-Kikinda, 19. 7. évi október hó.

Tisztelettel

Több kikindai polgár.

Nyilttér*)

Báli selyemszöveteket 35 kr ól 14 frt 65 krig m. terenki — valamint fekete, fehér, színes HENNEBERG-selyem 35 krtól 14 ft 65 krig méterkint sima csikos, kockázott, mintázott, damast s. a. t. (mint egy 240 kü önböző minőség 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru postabór és vámmentesen a házhöz szállítva mintákat postafordultával küld: HENNEBERG G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. L. 1-84.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

Eladó ház.

A nagy-kikindai 2785 sz. ház, mely áll 4 szoba, előszoba stb. továbbá egy alsó lakásból, áthelyezés folytán azonnal eladó, esetleg kiadó

Urszó Antal.

629 2-2

kir. adótiszt.

Régi, de mindenkor kitűnően hat az izmok és idegek erősítésére és azok ellen állási képességének fokozására az alkalmas bedörzsölés. E tekintetben igen ajánlható a

KWIZDA-féle FLUID

Védjegyé kigyó turista-fluid

Turisták, kerékpárosok, lovasok által kitűnő eredménnyel használtak; erőtőlással szolgál a legnagyobb tourok után is.

Ára 1/2 pala. zk 1 frt 1/2 palazk

50 kr. valódi minőségben minden gyógytérben kapható.

Főraktár: Ker. gyógytár KORNEUBURG

G. BÉCS mellett. 741

BOHN szálloda.

Előleges jelentés.

MŰVÉSZ ESTÉLY.

Van szereném a nagyérd. közönség szíves tudomására hozni, hogy f. hó 23 án szombaton, és 24-én vasárnap, a Bohn szálló emeleti nagytermében elsőrendű művészek felléptével fényes variété

MŰVÉSZ ESTÉLY

fog tartatni.

A gazdag, rendkívül érdekes műsorból különösen kiemelve: **Miszer Charles Givold** a világ első kigyó (kaucuk) embere. **Mister Wilson** nagy éremmel kitüntetett mester jongleur. **M. Charlotte Mignon** soló balet táncosnő.

Előadás kezdete pont 8 órakor este. A teremben az asztalok terítve lesznek.

! Szabad bemenet !

Disz villamos világítás.

!!! Halászlé és turócsuszka !!!

Tisztelettel

Jónás Lőrinc,

veadéglős.

630 2-2